

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XXVIII. De multa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

beneficio, uti dicitur in fine hujus cap. Alia verò ratio est, si Papa collationem beneficii fecerit, & mandatum det, de exequendo, atque in possessionem mittendo. *argum. c. si postquam is. ubi id notat Gl. V. vacaturam hoc tit. in 6.* Idemque dicendum, si Papa conferat Titio Jus Canonicatus, cum expectatione præbendæ, primò vacaturæ: si enim postea vacans alteri conferatur etiam ab ignorantibus gratiam esse factam Titio, irrita est collatio *juxta sit. c. 13. in 6.*

CAPITULUM XXVIII.

De multa.

PARAPHRASIS.

In Concilio Lateranensi sub Alex. III. c. 13. prohibitum erat, ne quisquam plures Ecclesiasticas dignitates, aut plures parochiales Ecclesias acciperet, quòd id sacris Canonibus repugnet; alioquin si quis reciperet alterum tale, id ipsi adimendum sit, & qui ipsi contulit, conferendi potestate privandus. *c. 3. de Clericis non residentib.* Quia verò propter cupiditates quorundam, nulla, aut exigua ex eo decreto utilitas provenit, ideò Innocent. III. in Concil. Lateran. c. 29. aliter decrevit, ut quicumque alterum beneficium curam animarum habens receperit, curato prius obtento, ipso jure privatus sit; si autem id retinere contenderit, etiam altero privetur: is verò, ad quem collatio spectat, prius curatum post receptionem secundi liberè conferat, cui conferendum esse putaverit; si autem intra sex menses conferre distulerit, non solum ad alios devolvatur collatio, juxta Lateran. Concilium c. 2. de concessione præbendæ, sed etiam tantum de proventus in utilitatem ejus Ecclesiæ, cujus est beneficium illud conferre, teneatur, quantum à tempore vacationis perceptum fuit; & quod de curatis beneficiis dictum, similiter in

personatibus observandum, etiam si curam animarum non habeant, quòd nemo plures personatus aut dignitates, maxime in eadem Ecclesia habere possit. Verum circa sublimes, & literatas personas, quæ majoribus beneficiis honorandæ sunt, si ratio postulaverit, ad Sedem Apostolicam pertinet dispensare. Videri debent, quæ docui in c. 3. de Clericis non residentibus.

SUMMARIUM.

1. Constitutio pœnalis, quæ est de pœna ipso facto incurrenda, magis stringit, quam quæ est de pœna inferenda.
2. Qui habens beneficium curatum, personatum, aut dignitatem Ecclesiasticam, aliud simile recipit, prius ipso jure vacat, & utroque ipso jure privatur, nisi prius dimiserit realiter in manibus Ordinarij: quæ tamen in re observanda consuetudo.
3. Beneficium, quod ipso jure vacat, nec propriè permutari, nec in favorem tertij resignari potest.
4. Exendi autem debet hæc constitutio De multa, ut locum etiam habeat in prioratibus regularibus, & vicarijs perpetuis, nisi dispensatio Papalis de utroque beneficio simul retinendo interveniat. Et sicut non possunt duo personatus simul haberi in diversis Ecclesijs, ita nec in eadem.
5. Ad quod facilius dispensatur cum literatis, & nobilibus, quibus persona literata æquiparantur.

Notandum primò. Constitutio, per quam pœna delinquentibus inferitur ipso facto, magis constringit, & timorem infert, quàm ea, quæ decernit, pœnam à judice inferendam; & idem dicendum de præcepto Superioris, si censuram delinquenti minetur, ipso facto incurrendam, efficacius cenferi, quàm si quidpiam præcipiatur, vel prohibeatur, sub censura per judicem inferenda, juxta ea, quæ dixi lib. I. tract. 5. p.

3. p. 1. 2. n. 3. Decet autem, ut censura ipso facto à delinquentibus incurrenda, per jus, vel præceptum decernatur, postquam admonitiones antecesserunt, quibus paritum non est, uti hic. Item si causa valde gravis sit, & suspicio, quòd aliter non parebitur, nisi talis comminatio fiat, alioquin verò, si necessitas non postulet, inhumanum videtur, si præcepta inchoentur à comminatione censuræ.

2. Notandum secundò, si quis habens beneficium curatum, aut personatum, seu dignitatem Ecclesiasticam, aliud curatum beneficium, vel personatum, seu dignitatem accipiat, tunc prius habitum beneficium curatum, vel personatum, seu dignitas, ipso jure vacare censetur: ita ut alteri conferri possit, ac debeat. Contentit *Extravagans Execrabilis. Joannis 22. de præbendis. Siqui verò juncta Gl. V. simile.* Ubi adjicitur, quòd adeptus secundum tale beneficium prius habitum in manibus Ordinarij verbaliter, & realiter dimittere debeat, alioquin utroque ipso jure privatus existat, atque ad factos Ordines, & quodcumque Ecclesiasticum beneficium inhabilis censetur. Advertit tamen *Garzias p. II. c. 5. n. 40. Thomas Zerola in praxi p. 1. V. beneficia ad 3. propè finem.* consuetudine non observari, ut adeptus secundum, prius habitum, resignare teneatur in manibus Ordinarij, sed ad evitandam pœnam Extravagantis *Execrabilis*, satis reputari ait *Zerola*, si Rector Ecclesiæ, v. g. intra mensem à tempore assèctionis secundi incompatibilis, realiter, & cum effectu, dimittat primum, ejusque possessionem, licet intra dictum mensem coram Ordinarij sub publico testimonio verbotenus non resignet.

3. Necessarium autem est, ut ista dimissio beneficij secundi liberè, & absolute fiat, non in alterius favorem, aut causa permutationis, neque cum pensionis reservatione, prout ex communi tradit *idem Garzias n. 51.* Id verò certissimum est, si possessionem pacificam beneficij secundi assèctus aliquis sit, vel per eum steterit, quò minus assè-

quatur, prout videre licet *in cit. Extrav. S. qui verò.* Cùm enim beneficium prius ipso jure tunc vacet, non potest propriè resignari, sed dimissio ea tunc solum ad factum spectat, videlicet, ut à se possessionem illius abdicet, prout annotavit *Gl. in cit. S. qui verò V. dimittere Flamin. de resignat. beneficiorum lib. 3. q. 1. n. 80. & 103.* Quandoquidem nullum jus in beneficio obtinens, non potest id renunciare. Sin autem permutatio fiat ante adeptam possessionem secundi, tunc permutatio veluti suspensa erit, quia si permutans possessionem secundi accipiat, irrita, aut retractata censebitur permutatio, & beneficium permutatum Papæ reservatum, prout docet *Garzias n. 63.* Sin autem ante possessionem secundi acceptam, cùm adhuc Jus in priore habet beneficiarius, illud causâ permutationis, aut in favorem alicujus resignet, videri poterit talis resignatio valida, sed Paulus V. Pontifex, ad fraudes ejusmodi excludendas, talem quoque resignationem in effectu irritam, & beneficia ita resignata Sedi Apostolica reservata esse decrevit Anno 1608. die 25. Februarij apud *Garziam n. 64.* Verumtamen si dictus beneficiarius posterioris beneficij possessionem nunquam assèquatur, quia morte præventus fuit, vel pœnitentiâ ductus resignavit, tunc reservationi Papali, nullus locus esse videtur, prout resolvit *Garzias cit. c. 5. n. n. 62.* per generalem regulam: Si Papa reservert sibi beneficium, vel manum apponat in beneficio, sub certa conditione, videlicet in eventum, si secundi beneficij possessio accepta sit, tunc, non eveniente conditione, cessat reservatio: sicuti idem *Garzias* tradit *p. 6. c. 1. n. 152.* Quòd verò idem ait *in cit. c. 5. n. 63.* in tali casu permutationem, vel resignationem in favorem esse valituram, hoc dictum difficultatem habet, propterea, quia talis resignatio, vel permutatio subreptitia censenda est, quia impetrata fuit à Superiore tacito eo (videlicet alteri beneficium incompatible collatum esse) quòd si ipsi expressum esset, permutationem, aut resignationem non

accepisset, vel saltem tali modo non accepisset. Quam ob rem Rota Romana in antiquis *decisione 65. de rescriptis, & decisione 14. de rerum permutatione* absolutè resolvit; si Papa alicui gratiam facit de beneficio, sub expectatione, dicendo in gratia, si tale beneficium adeptus fuerit, debeat dimittere illud, quod nunc possidet, non potest illud permutare expectans.

Porro dicta constitutio *c. de multa & Excrav. Excrabilis* ampliari debet, ut locum etiam habeat in regularibus prioratibus, prout videtur in *c. cum singula 32. hoc tit. in 6. juncta Clement. unica de supplenda negligentia praelatorum*. Item in parochialium Ecclesiarum perpetuis Vicarijs, aut Commendis, juxta *Clement. unicam de officio vicarij juncto Trident. Concil. sess. 7. c. 4. de reformatione*.

Limitari autè debet, nisi alterum beneficium curatum, aut personatus cum dispensatione Papæ adeptus sit, tali modo, ut liceat utrumque simul retinere, tametsi fortasse non fuerit sufficiens dispensandi causa, aut licet dispensatio subreptitia fuerit, prout ex Gomez tradit Garz p. 11. c. 5. n. 22. Cujus rei rationem dare possumus, quia collatio secundi ita subreptitiè obtenta, nulla est, & idè effectum vacationis, aut reservationis in priore beneficio non inducit, nisi quòd talis in penam criminis privari possit. Sin autem Papa super pluralitate talium incompatibilium dispensare nolit, tunc secundum praxim Curiae Romanae adjici solet in collatione secundi clausula, quòd priùs habitum beneficium liberè dimitti debeat, alioquin utrumque vacet, sicuti videre est apud *Flamin. lib. 3. c. 1. n. 64.* Alias limitationes quasdam legere potes apud *Abb. hic n. 12. & seqq. Azor tom. 2. lib. 17. c. 16. q. 9. & in Theologia Morali lib. 4. tract. 2. c. 3. assertione 2.*

Notandum tertio, duos personatus, sicuti in diversis Ecclesijs, ita etiam, & quidem majore ratione, in eadem Ecclesia non est concessum obtinere: quare vacat prior personatus seu dignitas per ademptionem posterioris,

Notandum quarto, personæ literatæ nobilibus, & sublimioribus personis æquiparantur, eisdemque privilegijs gaudent, prout testatur *Gl. hic V. Sublimes & Legisla:* idemque in Imperio Romano receptum est, saltem, si literati publicum in Universitate approbata Testimonium, seu Doctoratum assecuti sint, ut verè nobiles esse censeantur, ac viris genere nobilibus æquiparentur.

Notandum quinto, cum personis generis claritate, vel doctrinâ præstantibus, facilius super pluralitate beneficiorum, etiam duplicium, & curatorum, dispensari potest à Romano Pontifice; id verò intelligendum, non quòd generis nobilitas, vel doctrina secundum se, ac præcisè spectata, sufficiens sit causa dispensationis, sed quòd qualitas ista doctrinæ, vel nobilitas, in plurimis personis efficiat, ut Eccl. magis utiles sint; & idè pluribus beneficijs honoranda, quam ob rem hæc ipsa dispensatio, seu communis Juris Canonici relaxatio, principaliter ad bonum publicum Ecclesiæ tendit, juxta ea, quæ tradit *S. Thomas 1. 2. q. 87. a. 4. ad 1.*

CAPITULUM XXIX. Grave.

PARAPHRASIS.

Praelati aliqui Ecclesiarum Clericos indignos ad Ecclesiastica beneficia promovunt, videlicet scientiâ, & morum honestate non præditos, ex quo magna Ecclesiæ detrimenta provenerunt. Id emendare volens *Innocent. III. in Concil. Lateran. c. 30.* præcepit, ut prætermittis indignis, personæ idoneæ assumantur, quæ Deo & Ecclesiæ velint, ac possint, servitium gratum impendere; & de hac re in Concilio Provinciali inquisitio diligens fiat, ita ut, qui ex Praelatis post primam, vel secundam correctionem culpabilis repertus fuerit, à conferendis beneficijs Concilium eum suspendat, atque aliam personam providam instituat, quæ